

GMINA KSIĄŻ WLKP.

Sprawozdanie
z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2025 rok

Książ Wlkp., marzec 2026 roku

SPIS TREŚCI

1.	Wspieranie rodziny – zadania gminy	3
2.	Gminny Program Wspierania Rodziny	3
3.	Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny	4
4.	Tworzenie i rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracę z rodziną przeżywającą trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych	5
5.	Monitoring sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.	6
6.	Współfinansowanie pobytu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.	7
7.	Sprawozdawczość	8
8.	Rekomendacje	8

1. Wspieranie rodziny – zadania gminy

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz.U. z 2025 r. poz. 49 ze zm.) do zadań, jakie spoczywają na gminie, w obszarze wspierania rodziny należą:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie i rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracę z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- 4) współfinansowanie pobytu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej;
- 5) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;
- 6) sporządzanie sprawozdań z zakresu wspierania rodziny;
- 7) realizacja zadań wynikających z programów z zakresu wspierania rodziny.

2. Gminny Program Wspierania Rodziny

W 2025 roku obowiązywał Gminny Program Wspierania Rodziny, zwany dalej Programem, który został opracowany na lata 2025-2027. Program został przyjęty uchwałą nr X/67/2024 Rady Miejskiej w Książu Wlkp. z dnia 27 grudnia 2024 roku. Celem głównym Programu jest budowanie i rozwijanie systemu wsparcia sprzyjającemu prawidłowemu funkcjonowaniu rodzin w Gminie Książ Wlkp., ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Wyznaczono także 5 celów szczegółowych:

- 1) Diagnoza potrzeb w zakresie wsparcia dziecka i rodziny;
- 2) Zapewnienie możliwie pełnego dostępu do świadczeń i usług wspierających ekonomiczne funkcjonowanie rodziny;

- 3) Wzmocnienie potencjału rodziny poprzez prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych;
- 4) Wspieranie rodzin ze zdiagnozowanymi problemami lub będących w kryzysie w zapewnieniu stabilizacji życiowej;
- 5) Wzmocnienie kadry w celu zapewnienia wysokiej jakości pracy.

3. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny

Ośrodek Pomocy Społecznej w Książu Wlkp. od maja 2025 roku zatrudniał 1 asystenta rodziny na umowę o pracę w ramach zadaniowego czasu pracy. Zatrudniono asystenta z odpowiednim wykształceniem i doświadczeniem w realizacji zadań na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, który stale podnosił swoje kwalifikacje i umiejętności poprzez udział w szkoleniach, konferencjach i seminariach. Asystent rodziny w 2025 roku brał udział w różnych formach edukacyjnych podnoszących kwalifikacje, a były to przede wszystkim: seminarium szkoleniowe dotyczące współpracy w zespołach interdyscyplinarnych i grupach diagnostyczno – pomocowych działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej; szkolenie pt. „Lepsze jutro dla osób w spektrum autyzmu”; konferencja pt. „O wspierającej edukacji. Spektrum autyzmu - wyzwania, codzienność, świadomość”; szkolenie pt. „Regulacja emocji u dzieci”; konferencja pt. „Świat emocji dziecka dotkniętego przemocą i doświadczeniami związanymi z uzależnieniem” oraz superwizje. Podnoszenie kwalifikacji kadry miało miejsce zarówno w formach tradycyjnych bezpośrednich spotkań, jak i w formie zdalnej. Były to głównie szkolenia organizowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu i Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych w Poznaniu. Tematyka szkoleń i konferencji była związana przede wszystkim z przeciwdziałaniem krzywdzeniu dzieci i przemocy domowej, wsparciem dzieci i młodzieży uzależnionej od środków psychoaktywnych czy komputera, pomocy rodzicom z niepełnosprawnością intelektualną.

4. Tworzenie i rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracę z rodziną przeżywającą trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych

Gmina Książ Wlkp. realizuje szereg działań w zakresie wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w tym podejmuje działania na rzecz ograniczenia zjawiska zaniedbywania dzieci i niedostatecznej opieki nad nimi oraz działania polegające na wspieraniu bezpiecznej więzi między opiekunem a dzieckiem. Jedną z form wsparcia w tym zakresie jest asystent rodziny.

Asystent rodziny realizował zadania, zgodne z przepisami ustawowymi, które polegają przede wszystkim na prowadzeniu pracy z rodzinami, w których występuje wiele problemów (tj. niskie umiejętności rodzicielskie i prowadzenia gospodarstwa domowego, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo, przewlekła choroba, niepełnosprawność, przemoc, wyuczona bezradność, zaburzenia psychiczne). Cechami charakterystycznymi wsparcia w formie asystenta rodziny są kompleksowe działania podejmowane wobec rodziny polegające przede wszystkim na towarzyszeniu rodzinie w realizacji różnych zadań, które mają doprowadzić do zmiany w jej funkcjonowaniu.

Decyzję o przyznaniu rodzinie asystenta podejmuje kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Księżu Wlkp., na podstawie wniosku pracownika socjalnego oraz analizy sytuacji rodziny. W 2025 roku wspierającymi, motywującymi i pomocowymi działaniami asystenta rodziny objętych zostało 14 rodzin (54 osoby, w tym 28 dzieci). W 2025 roku nie było rodzin zobowiązanych przez Sąd do współpracy z asystentem rodziny. Asystent rodziny odwiedzał klientów w wymiarze średnio jeden do dwóch razy w tygodniu, w zależności od rodzaju występujących problemów w rodzinie i ich natężenia.

W 2025 roku 2 rodziny zakończyły współpracę z asystentem rodziny, z powodu realizacji planu pracy i poprawy sytuacji w rodzinie.

Asystent rodziny realizując plan pracy z rodziną współpracuje nie tylko z pracownikiem socjalnym, ale również z szeregiem innych instytucji i organizacji pozarządowych. W 2025 r. były to 22 podmioty (placówki przedszkolne i szkolne, powiatowe centra pomocy rodzinie, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, placówki zdrowotne, Policja, kuratorzy sądowi itp.).

Każda rodzina pracuje z asystentem w oparciu o plan pracy, który omawia ze specjalistą, akceptuje i realizuje przy wsparciu asystenta. Po ewaluacji planu następuje ocena sytuacji rodziny (średnio raz na pół roku). W 2025 r asystent rodziny sporządził 14 planów pracy i okresowych ocen. Wsparcie realizowane przez asystenta rodziny ma zawsze charakter długofalowy i dotyczy wielu aspektów życia rodziny. Efekty pracy są więc zauważalne zazwyczaj po wielomiesięcznej lub kilkuletniej pracy asystenta rodziny. Przeciętny czas pracy rodziny z asystentem w 2025 r. wynosił 21 miesięcy. Ośrodek Pomocy Społecznej prowadził również spotkania edukacyjne dla rodziców dzieci uczęszczających do placówek przedszkolnych i szkolnych z terenu Gminy Książ Wlkp. pod nazwą „Uważność – supermoc rodzica”. Spotkania miały na celu zwrócenie uwagi na zjawisko przemocy domowej jak również wzmacnianie kompetencji wychowawczych rodziców. Wszystko odbyło się w ramach ogólnopolskiej akcji „19 dni przeciwko przemocy wobec dzieci i młodzieży”.

Na dofinansowanie zatrudnienia asystenta rodziny pozyskano środki Funduszu Pracy w ramach rządowego programu wspierania rodziny "Asystent Rodziny w 2025 r." w wysokości 16.055,46 zł.

W ramach pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oprócz specjalistycznej pomocy asystenta rodziny, mieszkańcy gminy mogą korzystać z poradnictwa psychologicznego realizowanego przez Urząd Miejski w Książu Wlkp. W 2025 roku poradnictwo było świadczone na rzecz osób, w tym na rzecz 199 dorosłych i 184 dzieci. Do najczęstszych problemów zgłaszanych w poradnictwie psychologicznym należały: trudności wychowawcze, przemoc domowa, zaburzenia nastroju, kryzysy życiowe, problemy związane z uzależnieniami i współuzależnieniem.

W 2025 roku na terenie gminy Książ Wlkp. nie funkcjonowała żadna placówka wsparcia dziennego.

5. Monitoring sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej

Pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej w Książu Wlkp. wspólnie z asystentem rodziny na bieżąco monitorowali sytuację dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem

lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Polegało to przede wszystkim na wizytach w środowisku, wnioskowaniu o przyznanie asystenta rodziny i kierowaniu do specjalistycznej pomocy. Wobec rodziny przeżywającej trudności rodzicielskie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Książu Wlkp. podejmował działania, których celem jest zapewnienie wsparcia i pomocy, szczególnie poprzez:

- analizę sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- wzmocnienie roli i funkcji rodziny;
- rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- pomoc w integracji rodziny;
- przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- dążenie do reintegracji rodziny.

Ponadto rodziny zagrożone kryzysem z powodu występowania przemocy domowej były stale monitorowane i wspierane przez: pracowników socjalnych, asystenta rodziny, pedagogów szkolnych, służby medyczne, Policję i kuratorów sądowych, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także przedstawicieli innych instytucji w zależności od problemów występujących w rodzinie. Monitoring dotyczył w 2025 roku przede wszystkim:

- 14 rodzin z dziećmi, którym przydzielono asystenta rodziny (54 osoby, w tym 28 dzieci);
- 21 rodzin z dziećmi, w których istnieje podejrzenie stosowania przemocy.

6. Współfinansowanie pobytu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej

Ośrodek Pomocy Społecznej w Książu Wlkp. pokrywa częściową odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej od 2012 roku. W 2025 roku wydatki związane z pobytem dzieci w pieczy zastępczej wyniosły 162.249,91 zł. (stan na 31 grudnia 2025 roku). Odpłatność gminy za dzieci umieszczone w pieczy zastępczej dokonywana jest w następujący sposób:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Gmina Książ Wlkp. w 2025 roku współfinansowała koszty pieczy zastępczej dla 11 dzieci, które przebywały:

- w rodzinnych domach dziecka (5 dzieci);
- w rodzinach zastępczych niezawodowych (4 dzieci);
- w rodzinach zastępczych spokrewnionych (2 dzieci).

Każde dziecko ma prawo do wychowywania się w rodzinie. W sytuacji, kiedy bliscy nie są w stanie zapewnić dzieciom opieki i wychowania, organizowana jest piecza zastępcza. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej jest zawsze ostatecznością, czyli następuje po wykorzystaniu wszystkich możliwych form wsparcia w środowisku.

7. Sprawozdawczość

W 2025 roku przeprowadzono analizy, opracowania statystyczne i sprawozdania z realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a w tym:

- sprawozdanie finansowo - rzeczowe z wykonania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej kierowane do Wojewody Wielkopolskiego (sprawozdanie za drugie półrocze 2024 roku, pierwsze półrocze 2025 roku),
- sprawozdania z realizacji Programu „Za życiem” za 2025 rok, obejmującego zakres wykonanych działań oraz formy udzielonego wsparcia, przekazanego do właściwego organu nadzorującego realizację programu,
- sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2024 rok.

8. Rekomendacje

W 2026 roku w zakresie wspierania rodzin przeżywających problemy rodzicielskie za kluczowe i ważne przyjęto:

- realizowanie działań profilaktycznych oraz doskonalenie metod pracy z rodziną w celu zapewnienia dzieciom możliwości pozostania w rodzinach biologicznych;
- wzmacnianie współpracy z powiatowymi centrami pomocy rodzinie oraz innymi instytucjami i organizacjami w celu tworzenia warunków do powrotu dzieci do rodzin biologicznych;
- zapewnienie i rozwijanie poradnictwa specjalistycznego;
- stwarzanie warunków sprzyjających podnoszeniu kwalifikacji zawodowych asystentów rodziny i pracowników socjalnych poprzez uczestnictwo w szkoleniach, konferencjach oraz korzystanie z superwizji;
- kontynuacja realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny zgodnie z przyjętymi celami i kierunkami działań;
- inicjowanie działań zmierzających do utworzenia placówki wsparcia dziennego;
- wspieranie funkcjonowania grupy samopomocowej poprzez organizowanie regularnych spotkań, wymianę doświadczeń oraz wzajemne udzielanie wsparcia emocjonalnego i informacyjnego jej uczestnikom;
- rozszerzenie działań kierowanych do rodziców mających na celu wzmocnienie kompetencji wychowawczych lub pokonywanie trudności w tym zakresie.

KIEROWNIK
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Książu Wlkp.

Anna Ślipko-Rewers